

Eliisa Vainikka, Elina Noppari, Ari Heinonen, Jukka Huhtamäki
Twiiteryhmiä ja uutispäivittelyä – Toimittajana sosiaalisessa mediassa
Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus COMET, Tampereen yliopisto
2013

TIIVISTELMÄ

Tämä raportti perustuu tutkimushankkeeseen *Toimittajien verkkoläsnäolo ja uskottavuus sosiaalisessa mediassa*. Tutkimuksessa avattiin erilaisia näkökulmia ammattitoimittajien toimintaan verkossa ja erityisesti sosiaalisessa mediassa. Pyrkimyksenä on ollut kartoittaa nykytilannetta toimittajakunnan keskuudessa ja nostaa esiin hyviä käytäntöjä, jotka voisivat auttaa tekemään journalistien verkkotoiminnasta nykyistä hedelmällisempää.

Tutkimuksessa haastateltiin Suomessa ja Britanniassa toimittajia, jotka käyttävät aktiivisesti verkkoa ja sosiaalista mediaa sekä suomalaisia sosiaalisen median asiantuntijoita. Aineistosta nousi esiin, että journalistikunnan olisi hyödyllistä omaksua aiempaa keskustelempää ote työssään, kun pyritään kanssakäymiseen yleisön kanssa verkossa. Vaikuttava verkkoläsnäolo voisi rakentua tietynlaiselle palveluasenteelle, mikä tarkoittaa sitä, että toimittaja tarjoaa verkkoseuraajilleen jatkuvasti heitä kiinnostavia sisältöjä. Tässä toimittajat voisivat ottaa oppia muista sosiaalisessa mediassa seuraajakuntaa menestyksellisesti keränneistä henkilöistä.

Verkon vuorovaikutteisuuden hyödyntäminen edellyttää, että toimittajilla on työssään aikaa esimerkiksi sosiaalisen median profiilinsa luomiseen ja ylläpitämiseen. Viimeistään nyt olisi tunnistettava, että verkkoviestintään osallistuminen on keskeinen osa toimittajan päivittäistyötä, eikä jotain ylimääräistä ”oikean työn” ohessa.

Tutkimuksessa selvitettiin myös journalismin ulkopuolisen verkkokansan arvioita toimittajien verkkoläsnäolosta. Laajahkon, eri verkkofoorumeilla toteutetun kyselyn tulokset kertovat, että journalismin ulkopuolelta, mutta verkosta katsottuna toimittajien työtavat sosiaalisessa mediassa ovat vasta hakemassa muotojaan, eikä heidän toimintansa suhteessa aktiiviseen yleisöön ole aina loppuun asti mietittyä. Mielipiteensä ilmaisseet verkkoaktiivit yhtäältä moittivat toimittajia siitä, että he ovat verkkomaailman suhteen edelleen kuin katsomossa: toimittajat eivät tunne verkon toimintakulttuuria, tiedä mistä tietoa kannattaa hakea, tunnista lähteiden luotettavuutta tai erota vakavasti otettavia toimijoita trolleista. Toisaalta suuri osa vastaajista olisi altis vuoropuheluun ja yhteistyöhön toimittajien kanssa. Yhteistyövalmius esimerkiksi tiedonhaussa oli niin merkittävää, ettei toimittajilla olisi varaa hukata tämänkaltaista journalismin resurssia.

Osana tutkimusta kehitettiin tutkimusmetodia, jolla voitaisiin eritellä journalistisen median verkkoläsnäoloa yhdistämällä laskennallisia ja sisällönanalyysin menetelmiä. Pienehköllä aineistolla tehty Facebook-aineiston analyysi viittaa siihen, että mediat kokoavat sosiaalisen median avaruudessa ympärilleen omia maailmojaan, joiden välillä on melko heikkoja yhteyksiä. Toimitukset eroavat toisistaan esimerkiksi siinä, kuinka virittäviä ne pyrkivät olemaan vuorovaikutuksen luomisessa.